

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **M. K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 stycznia 2025 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,

na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek
udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt III KK 436/24.**

UZASADNIENIE

Obrońca M. K. w złożonej kasacji podniósł zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wskazując, że „na każdym etapie postępowania wyznaczone składy były nienależycie obsadzone”. Wymieniony zarzut bazował na fakcie, że sędzia orzekająca w sprawie M. K. w pierwszej instancji została powołana do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Gdy chodzi o Sąd odwoławczy (Sąd Okręgowy w Krakowie), zastrzeżenia skarżącego budzi udział w składzie orzekającym delegowanego sędziego Sądu Rejonowego, „który jest osobą

delegowaną z Ministerstwa Sprawiedliwości Z. Z., co w realiach panujących w polskim wymiarze sprawiedliwości w latach 2015-23 pozwala podważyć domniemanie co do niezawisłości i bezstronności, a w przypadku w/w domniemanie to należy wykluczyć, na mocy wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z 16 listopada 2021 r. (wyrok w połączonych sprawach od C-748/19 do C-754/19)".

W Sądzie Najwyższym sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą III KK 436/24 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej przydzielona sędziemu Adamowi Rochowi. Zawiadomiony o tym obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie ww. sędziego od udziału w sprawie. Postanowieniem z dnia 28 października 2024 r. Sąd Najwyższy na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności wyłączył sędziego Adama Rocha od rozpoznania kasacji w sprawie III KK 436/24. W nawiązaniu do faktu, że do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego został on powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), w uzasadnieniu podkreślono, że „Sąd Najwyższy w tym składzie stoi na stanowisku o konieczności wyłączania od rozpoznawania spraw zawisłych w Sądzie Najwyższym osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą o KRS z 2017 r. Przesądza o tym treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 7, poz. 22), ale przede wszystkim pkt 1 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7)". Zaznaczono, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, że uchwała ta zachowuje moc obowiązującą.

W dalszej kolejności wykazano, że w stosunku do sędziego objętego wnioskiem aktualizuje się podstawa wyłączenia określona w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. (*iudex inhabilis*), która zachodzi również wtedy, gdy wynik danego postępowania będzie miał znaczenie nie tylko dla stron, ale także dla samego sędziego. Chodzi o sytuację, w której sędzia miałby dokonać oceny stosunku prawnoprocesowego

(którego podmiotem, obok stron, jest także sędzia rozpoznający sprawę), wywierającego zarazem wpływ na jego własne prawa i obowiązki. W konkluzji uznano, że „nie jest możliwe, aby sędzia Adam Roch, oceniając argumentację wspierającą pierwszy zarzut kasacji oparty o treść art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., nie oceniał jednocześnie dokładnie tych samych okoliczności (istotnych w zakresie niezawisłości i niezależności w aspekcie instytucjonalnym), związanych z trybem powołania na stanowiska sędziowskie z udziałem KRS ukształtowanej na mocy ustawy z 2017 r., które dotyczą jego samego”.

Następnie w trybie losowego przydziału sprawa trafiała do referatu sędziego Małgorzaty Bednarek, co skłoniło obrońcę skazanego M. K. do złożenia kolejnego wniosku o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie – „na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., względnie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.”. Wskazał, powołując się na przytoczone postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2024 r., że cyt. „treść tego orzeczenia i podniesione w nim przez SN argumenty w całości zachowują ważność w odniesieniu do osoby Małgorzaty Bednarek, która – podobnie jak Adam Roch oraz wskazane w kasacji skazanego osoby – powołana została na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. (uchwała 17/2018 z 23 sierpnia 2018 roku). Oznacza to, że Małgorzata Bednarek nie tylko nie gwarantuje bezstronnego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy kasacyjnej, ale jest również bezpośrednio zainteresowana jej rozstrzygnięciem”. Zdaniem wnioskodawcy wynika to z faktu, że „niniejsza sprawa dotyczy statusu neo-sędziów, a Małgorzata Bednarek należy do tego grona”. Autor pisma zwrócił też uwagę, że „w stosunku do Małgorzaty Bednarek SN stosował również instytucję wyłączenia sędziego w innych sprawach (...), np. postanowienie SN z dnia 9 lutego 2023 r., sygn. akt III KK 187/22. Niezależnie od podniesionych argumentów, uczestnictwo Małgorzaty Bednarek w tym postępowaniu stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., gdyż w myśl art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka skład z jej udziałem nie gwarantuje uczciwego rozstrzygnięcia sprawy kasacyjnej skazanego. Ryzyko naruszenia w tej sprawie prawa skazanego do sądu powinno być usunięte przez zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie. Zasadnie jego Autor odwołał się do wydanego w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy postanowienia z dnia 28 października 2024 r., bowiem w sytuacji, gdy sędziowie Adam Roch i Małgorzata Bednarek zostali powołani do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. (w dodatku oboje po przeprowadzeniu konkursu mającego na celu obsadzenie *de facto* sądu specjalnego, jakim była później zniesiona Izba Dyscyplinarna SN), wywody przedstawione w tym orzeczeniu zachowują w pełni aktualność w odniesieniu do wyłączenia od udziału w sprawie sędzi Małgorzaty Bednarek. Wcześniej wywody te w istotnym zakresie przytoczono, zatem wystarczy w sposób zwięzły podać, że za wyłączeniem sędzi Małgorzaty Bednarek od udziału w przedmiotowej sprawie przemawiają dwie okoliczności. Pierwsza – treść kasacji z zarzutem zaistnienia uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co z uwagi na wskazany przez obrońcę powód tego uchybienia w razie udziału w sprawie wymienionej sędzi prowadziłoby do naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua* i wywołałoby u stron, jak i w powszechnym odbiorze przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu. Druga – wynikająca z uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, w której stwierdzono m.in., że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Nadto w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stwierdzono m.in., iż środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego, nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze. Wypada uznać, że odnosi się to również do składu Sądu Najwyższego mającego rozpoznać kasację, w której treści, względnie w drodze uzupełniającej sygnalizacji, podniesiono zaistnienie uchybienia mającego źródło w procedurze powołania sędziego. Zasługuje zatem na aprobatę staranie obrońcy, by skład orzekającego w sprawie jego klienta Sądu Najwyższego

nie nasuwał wątpliwości, w szczególności nie dawał podstaw do twierdzenia, że i na tym szczeblu orzekania zaistniało uchybienie wskazane w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jak też naruszenie standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wobec uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22; z dnia 28 kwietnia 2022 r., IV KO 32/22; z dnia 6 lipca 2022 r., IV KO 66/22; z dnia 13 grudnia 2023 r., V KK 272/22; z dnia 31 stycznia 2024 r., III KK 406/23 i in.).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

ł.n

r.g.